

Het gevecht

Ik had gevochten. Dat had ik beter niet kunnen doen, want ik werd ervoor gestraft.

Je zou denken dat iemand die toch al opgesloten zat geen straf kon krijgen. Maar het kon. Hoofdbewaker Francisco de Aldana pakte alles af wat ik had: mijn boeken, mijn schrijfgerei en alle andere spulletjes: kam, spiegel, mes... Ik zat helemaal alleen in een lege, donkere en vochtige torenkamer zonder ramen. Door een luchtrooster hoog boven me zag ik een streepje blauw. Zo had ik nog een beetje besef van tijd. Tot veel meer waren mijn hersenen niet in staat.

Probeer het maar eens, nadenken terwijl je alleen bent. De gedachten tolleren door je hoofd, maar ze leiden tot niets. Muren verdragen geen gedachten. Ze ketsen erop af. Als er niemand is om tegen te praten, keren je gedachten zich tegen je. Zo zit het. Dat ik nog niet gek was geworden, mocht een wonder heten. Of was dat knokpartijtje juist het bewijs van mijn gekte?

Als die ene bewaker – ik geloof dat hij Bruno heette – niet over mijn vader was begonnen, dan was er niets gebeurd.

Tot die tijd had ik het nog niet zo slecht gehad. Ik mocht blij zijn dat ik af en toe mijn cel uit werd gehaald om de bewakers te vermaken. Het waren best aardige

kerels: Marco, Marcello, Antonello, Gonzalo, Melchior, Bruno. En dan was er sinds kort die nieuweling wiens naam ik niet eens wist, een lange jongen met een snorretje en een sikje.

We speelden kaart. Ik kreeg wat te drinken en kwam zo de lange avond door.

Bruno had duidelijk een kwade dronk. Op de een of andere manier wist die ellendeling genoeg over mij om mijn vader tot op het bot te beledigen. ‘Je vader is een leugenaar, een verrader, een ketter!’ zei hij. Allemaal woorden die mij niet echt raakten. Maar toen hij begon met: ‘Wat stelt een vader voor die zijn zoon laat verrotten in...’ had ik hem al een klap verkocht voor hij was uitgesproken. Ik greep hem bij zijn strot, duwde hem tegen de vensterbank en voor ik er erg in had, kukelde hij achterover door het enige raam dat de kasteeltoren van Arévalo rijk is.

Leugenaar, verrader, ketter, onbetrouwbare vader... het was allemaal waar. Dat was het pijnlijke.

Wat nu?

Ik moest proberen helder na te denken. Maar de muren weerhielden me daarvan.

Zo luisterde ik naar de echo’s in mijn brein toen er op de deur werd geklopt.

‘Ik ben het, Gabriel,’ klonk het gedempt.

‘Ja?’ Ik wachtte tot de deur openging. Was dit de nieuweling die me iets te eten kwam brengen en een kroes slap bier? Maar de deur bleef dicht.

‘Ik heb geen sleutel,’ zei de stem. ‘Ik mag eigenlijk niet met je praten.’

Het was raar dat iemand me speciaal kwam vertellen dat hij niets tegen me mocht zeggen. Maar ik legde mijn oor tegen de deur en wachtte af wat er zou gebeuren.

‘Ik ben je getuige,’ ging Gabriel verder. ‘Daarom mag ik geen contact met je hebben. Ik heb bij de autoriteiten verklaard dat je geen schuld hebt aan wat er is gebeurd.’

‘Je bedoelt de vechtpartij?’

‘Ik bedoel de dood van Bruno.’

Ik schrok. Bedoelde hij dat Bruno, de man die ik het raam had uitgewerkt, aan zijn verwondingen was overleden? Ik probeerde me voor te stellen hoe Bruno was gevonden, met zijn bebloede kop op de keien onder aan de toren. Goed beschouwd had ik geen idee hoe de omgeving eruitzag. Stonden daar struiken die zijn val hadden gebroken? Was hij uitgegleden op de rotsen en in het ravijn gevallen? Ik wist niets van de plek waar ik al tien jaar opgesloten leefde.

‘Je kon er echt niets aan doen.’ Daar was de stem van Gabriel weer. Het moest de jongen met het typische Spaanse snorretje en het sikje wel zijn. ‘Hij tergde je tot het uiterste. Het was natuurlijk nooit je bedoeling om hem iets aan te doen.’

Na die begripvolle woorden bleef het een tijdje stil.

Toen klonken er plotseling luide voetstappen en werd de deur van mijn verblijf ruw opengesmeten. Een nors kijkende Marco zette een bord bonen en een kroes bier voor mijn voeten.

Ik probeerde nieuwsgierig om het hoekje te kijken, maar de gang was leeg. Van de jongen die zich Gabriel had genoemd was geen spoor.

Ik vulde mijn maag en probeerde wat te slapen. Wa-

kend dacht ik aan de man die dood was door mijn schuld. En slapend droomde ik dat ik zelf uit het raam kukelde. Een man met een grote rooie kop gaf me een zet en daar ging ik... telkens opnieuw in een tomeloze val tot ik wakker schrok en weer moest denken aan de man die was verongelukt. Wat moest mijn vader van mij denken nu ik een moordenaar bleek te zijn?

Plotseling was hij er weer, de stem. ‘Nu is het afwachten,’ zei hij. ‘De hoge heren zitten met je in hun maag.’

‘Wie ben je eigenlijk?’ vroeg ik.

‘Had ik dat niet verteld? Ik heet Gabriel Osorio. Ik werk hier nog maar kort. Eerlijk gezegd weet ik niet of ik er blij mee moet zijn dat ze mij hier in dit verlaten oord hebben neergezet. Ik ben hier niet echt uit vrije wil naartoe gekomen. Moet ik het als een eer beschouwen om als jouw bewaker te mogen werken of als een straf?’

‘Dan staan we min of meer quitte,’ zei ik. ‘Ik ben een gijzelaar. Koning Filips houdt me hier vast. Toch begon mijn verblijf in Spanje buitengewoon eervol.’

‘Vertel,’ spoorde Gabriel me aan.

Ik dacht aan Leuven. Ik was een bofkont geweest dat ik vanaf mijn twaalfde mocht studeren aan een van de beroemdste universiteiten van de wereld. Het studentenleven zat me als gegoten. Ik vermaakte me met mijn vrienden en toch haalde ik ondertussen goede cijfers. Wat kon mij gebeuren? Niets toch?

En ik begon te vertellen...

Leuven

‘Ik was twaalf toen mijn vader me wegbracht naar Leuven. We deden een paar dagen over de reis. Het was fijn om weg te zijn uit Breda. Mijn stiefmoeder... Nou ja, laten we het erop houden dat de sfeer thuis niet echt gezellig was. En dan was er nog Justinus, mijn halfbroertje. Ik kon hem niet uitstaan. Al met al genoeg redenen om er een poosje tussenuit te willen.

‘Leuven was een fijne stad om naar school te gaan. Mijn vader vond een goed logement waar ik met mijn kamerdienaren, mijn pages en mijn hofmeester vijf kamers tot mijn beschikking had. Later heb ik samen met mijn hele entourage in een mooi huis in de binnenstad gewoond.

‘Ik maakte al snel vrienden. In een stad met drieduizend studenten is altijd wel iets te doen. Dansfeestjes, sportwedstrijden, toernooien, verkleedpartijen, optochten...

‘Het klinkt misschien gek, maar achteraf kan ik me niet goed herinneren in welke volgorde de dingen gebeurden. Het begon allemaal met een brief. Ik geloof dat we zaten te eten toen de Spanjaarden hun bezoek lieten aankondigen. Maar het kan ook zijn dat Hubertus Petri, de rector, mij in zijn kantoor uitnodigde. Het maakt niet zoveel uit. Alles draait om de brief en de mannen die hem

bezorgden. Terwijl ik probeerde te begrijpen wat ik las, stonden de mannen ongeduldig te wachten. Ze hadden zich voorgesteld als De Chassey, Don Pedro de Toledo en Melchior Camargo. Ze kwamen in opdracht van de hertog van Alva. Het was de koning van Spanje een eer om mij – de graaf van Buren – uit te nodigen met de heren mee te komen naar Spanje, was hun boodschap. Dat hadden ze me niet hoeven vertellen, want dat stond ook in de brief. En die brief was eigenlijk niet anders dan een koninklijk bevel verpakt als uitnodiging.

‘Gelukkig bemoeide de rector zich meteen met de zaak. Hij wees de Spaanse delegatie op mijn rechten. “Het is de plicht van de universiteit om bescherming te bieden aan alle studenten en aan Filips Willem in het bijzonder,” zei hij. Dat klonk goed, maar het maakte weinig indruk op de Spanjaarden.

‘Ik besprak de situatie met mijn secretaris Hendrik van Wiltperg. “Ga zo snel mogelijk naar het stadhuis om de burgemeester op de hoogte te brengen,” zei ik. “Mischien kan hij ons helpen.”

“Het komt allemaal goed,” zei Hendrik zoals altijd. Zelf had ik daar zo mijn twijfels bij.

‘Nog diezelfde dag stuurde de rector twee rechtsgeleerden naar Brussel om een brief te bezorgen bij de hertog van Alva.

‘Het was zaak om tijd te winnen, maar het was duidelijk dat de Spaanse edelen en hun soldaten weinig geduld hadden. Voor de deur van mijn huis stonden Spaanse wachters. Ik kon geen kant op.

‘De nieuwe dag begon rustig. Ik ontbeet met mijn vrienden. Maar al snel kwam Hendrik het bezoek van de drie Spanjaarden aankondigen. De Chassey nam het woord. Tegen mij en mijn secretaris sprak hij Frans. Af en toe overlegde het drietal in hun eigen taal. Kennelijk dachten ze dat ik geen Spaans sprak. Zo hoorde ik Melchior Cargamo tegen Don Predo de Toledo zeggen: “Dat graafje van Buren moet niet denken dat hij ons te slim af kan zijn.” Ik had erom kunnen lachen als ze met dat graafje iemand anders hadden bedoeld. Maar het ging om mij.

‘Het drietal vertelde dat de hertog van Alva woedend was geweest. Volgens hem hadden wij de Spaanse koning tot op het bot beledigd. Hoe durfden wij te twifelen over het aannemen van de uitnodiging? Het werd me in dat uur duidelijk: de universiteit kon tijdrekken, maar kon niet voorkomen dat de heren mij meenamen. Er moest alleen nog worden onderhandeld over de voorwaarden. Petri, die ook was aangeschoven, deed dat voortreffelijk. Ik mocht veel van mijn spullen meenemen en ook een deel van mijn entourage: Hendrik van Wiltperg, twee kamerdienaren, twee pages, een kok en een hofmeester. Petri kreeg het zelfs voor elkaar dat ik een flink geldbedrag meekreeg.

‘Maar mijn vertrek uit Leuven naderde onafwendbaar. De volgende dag kwam het Spaanse driemanschap me ophalen. Ze werden geëscorteerd door twaalf soldaten te paard. Hoe vriendelijk en beleefd iedereen ook deed, ik was hun gijzelaar. Mijn kleine gezelschap nam plaats in een viertal koetsen. De rector en de burgemeester zwaaiden ons uit. We lieten Leuven achter ons.

‘Het werd een lange reis. Van Leuven naar Antwer-

pen. Van Antwerpen naar Vlissingen en vanaf daar per schip...'

De man aan de andere kant van de deur onderbrak mijn verhaal.

'Het verbaast je misschien,' zei hij. 'Maar ik snap wel waarom onze koning besloot jou naar Spanje te halen. Wat ik niet zo goed begrijp, is wat jouw familie steeds zo dwars zat. Waarom verzetten ze zich zo fel tegen de wensen en regels van de Spaanse regering?'

'Zal ik je over mijn vader vertellen?' vroeg ik.

'Graag,' zei hij. 'Maar misschien kunnen we dat verhaal beter tot morgen bewaren. Het moet de andere bewakers niet gaan opvallen dat ik af en toe onvindbaar ben. Tot morgen.'

Ik ging op mijn houten bed liggen en dacht aan mijn familie. Wat kon ik over hen vertellen? Het was nu precies twintig jaar geleden sinds ik hen voor het laatst had gezien. Toch was mijn familie nog steeds een deel van mij. Maar hoe vaak ik ook aan hen dacht, ik hoorde er niet meer bij.